

Remiss ”Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4)”

Sammanfattning

Länsstyrelsen är positiv till möjligheten att ge synpunkter på strategin ”Vägen till en klimatpositiv framtid”. Länsstyrelsen är också i huvudsak positiv till de kompletterande åtgärder som föreslås.

Länsstyrelsen vill dock poängtera att de kompletterande åtgärderna som presenteras i utredningen är just komplement och att den allra viktigaste åtgärden för att minska klimatpåverkan är att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser. Vi vill även betona vikten av att de åtgärder som genomförs är kostnadseffektiva.

Generella synpunkter:

Metoder och åtgärder för kolinlagring

Som utredningen påpekar finns det osäkerheter kring genomförandet av de olika kompletterande åtgärderna. Det kan till exempel handla om affärsmässiga, tekniska eller juridiska risker. Länsstyrelsen menar därför att det är viktigt att fortsatt satsa på redan beprövade åtgärder som ger effekt redan idag, till exempel bevarande och återskapande av skog, våtmarker och naturbetesmarker inom landets gränser. Dessa åtgärder är centrala för att åstadkomma ökad kolinlagring och minskade koldioxidutsläpp och har samtidigt positiva effekter på bland annat den biologiska mångfalden.

Parallellt med detta ska också mindre beprövade åtgärder testas och nya tekniker utvecklas för att få fram effektiva åtgärder. Det är nödvändigt för att kunna hantera de utsläpp som inte går att åtgärda inom till exempel jordbrukssektorn.

Ökat fokus på skogsbruk

Med anledning av klimatfrågans angelägenhet och att Sverige är ett land med relativt lite jordbruksmark och mycket skog, anser Länsstyrelsen att det är en brist att utredningen föreslår åtgärder som omfattar drygt 14 procent av jordbruksmarken men mindre än 1 procent av den totala arealen skogsmark. Ytterligare några procent av skogsmarken hade kunnat bidra till ökad kolsänka genom åtgärder för ökad tillväxt, ökat skydd av produktiv skogsmark samt skogar med högt kolupptag, ökad naturhänsyn eller ökad motståndskraft mot skogsskador där utredningen endast föreslår rådgivning och forskning.

Vikten av stabila villkor

Länsstyrelsen håller med utredningen om att kompletterande åtgärder behöver kännetecknas av stabila villkor och tydliga målsättningar, eftersom de ofta innebär långsiktiga investeringar. Det är särskilt viktigt för att lantbrukare ska vilja satsa på åtgärder som ändrad markanvändning och agroforestry. Agroforestry innebär

Datum
2020-

Beteckning
101-9221-2020

att skapa mer robusta produktionssystem genom att designa system med flera växter och ibland djur, som tillsammans stärker varandra och därmed systemet. I sådana system är vedartade buskar och träd som ger avkastning viktiga inslag.

Synergier med miljömål och mål i livsmedelsstrategin

Länsstyrelsen håller med utredningen om att åtgärder för ökad kolsänka och minskade utsläpp inom LULUCF-sektorn som tillgodoser andra värden och mål, till exempel bevarande av biologisk mångfald och minskad näringsutlakning, bör prioriteras. Såsom beskrivs i utredningen är det viktigt att undvika målkonflikter och hitta synergieffekter för åtgärderna. Länsstyrelsen håller med om att förutsättningarna för att nå andra miljömål och målen i Livsmedelsstrategin inte ska försvåras utan stärkas av de föreslagna åtgärderna. De grundliga analyser som krävs i det fortsatta arbetet behöver inkludera hur åtgärderna påverkar alla miljömål, inte minst *Ett rikt växt- och djurliv*. Här ser vi att länsstyrelserna är en viktig part.

Jordbruksmarken blir allt viktigare

Arealen brukad jordbruksmark kommer sannolikt behöva utökas i Sverige i framtiden, både på grund av ökad befolkningsmängd och klimatförändringar, som kommer att göra det svårt att odla i många andra länder. Det är också en viktig beredskapsfråga att öka Sveriges självförsörjningsgrad. Vi kan därför inte räkna med att ta i anspråk jordbruksmark som tagits ur produktion för att till exempel odla energiskog.

6.1.1 Åtgärder för ökad kolsänka på skogsmark

Värt att notera för avsnitt 6.1.1 är att gamla skogar har ett högt kolinnehåll, och att dess kolbalans är av stort värde. Dessa skogar har dessutom höga värden för den biologiska mångfalden, vilket planterade uppväxande skogar vanligen inte har.

För att öka betydelsen för den biologiska mångfalden även hos planterade skogar bör man övergå till blandskogar i skogsproduktionen. Blandskogar är mer hållbara på lång sikt, till exempel för att undvika den försurande inverkan som ensartade granskogar har på marken och påverkar även vattenkvaliteten positivt. Som en del av klimatanpassningen är de mer motståndskraftiga mot stormar, bränder och insektsangrepp.

Vi efterlyser ett tydligare ställningstagande mot dikningsåtgärder och förordar återställd hydrologi där så är möjligt i skogsmark och andra naturligt torvbildande marker. Det ökar arealen torvbildande mark och är dessutom av stor betydelse för den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsen föreslår att en utredning om skogen tillsätts med ett helhetsperspektiv på hållbarhet, med tanke på de utmaningar som ligger framför oss.

Datum
2020-Beteckning
101-9221-2020

7. Utredningens förslag om styrning och styrmedel för ökad kolsänka och minskade utsläpp i LULUCF-sektorn:

”Sverige bör fortsatt verka för att klimatåtgärder som ökar kolinlagringen och minskar växthusgasutsläppen även i framtiden är möjliga att stödja och ges större vikt inom ramen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.”

Länsstyrelsen är positiv till klimatåtgärder men anser att fokus för finansiering genom EU:s gemensamma jordbrukspolitik bör ligga där klimateffekt uppstår i synergi med andra åtgärder, till exempel genom fång-/mellangrödor och restaurering/anläggning/skötsel av våtmarker. Även rådgivning och kompetensutveckling inom energi och klimat är viktiga delar som kan ingå i EU:s kommande gemensamma jordbrukspolitik, GJP. Däremot menar Länsstyrelsen att övriga klimatinvesteringar i första hand bör finansieras nationellt.

”Jordbruksverket bör, i samråd med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, få i uppdrag att utforma kriterier för vilken mark som är lämplig för agroforestry av olika slag och vilka trädslag som är lämpligast för åtgärden utan att förutsättningarna för att nå andra miljömål och målen i Livsmedelsstrategin försämrats.”

Länsstyrelsen är positiv till förslaget eftersom agroforestry är en viktig del i ett framtida hållbart jordbruk. Det är dock problematiskt att utredningen föreslår att metoden ska bidra med en viss klimatnytta utan att ange vilka odlings- och produktionssystem som avses. Därför bör förslaget formuleras så här: ”

...att utforma kriterier för vilken mark och vilka odlingsystem/produktionssystem som är lämplig för agroforestry av olika slag och vilka träd, buskar och andra grödor som är lämpligast för åtgärden så att förutsättningarna för att nå andra miljömål och målen i Livsmedelsstrategin förstärks samtidigt som kolinlagringen ökar”.

”Skogsstyrelsen bör, i samråd med Jordbruksverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket, få i uppdrag att utforma kriterier för vilken tidigare jordbruksmark som är lämplig för beskogning och vilka trädslag som är lämpligast för åtgärderna utan att förutsättningarna för att nå andra miljömål och målen i Livsmedelsstrategin försämrats.”

Länsstyrelsen är positiv till att jordbruksmark som tagits och tas ur produktion används på ett sätt som gynnar klimatet, men det är viktigt att åtgärden inte bidrar till att mer jordbruksmark tas ur produktion eller till att möjligheterna att i framtiden öka arealen jordbruksmark för livsmedelsproduktion riskeras. Vi bedömer att det är mycket viktigt att göra skillnad mellan vilken tidigare jordbruksmark som inte alls är möjlig att använda för jordbruksproduktion och därmed kan bidra till kolinlagring genom beskogning och vilken som istället ska bidra till ökad framtida livsmedelsproduktion.

”Växthusgasutsläpp och minskad kolinlagring i samband med exploatering av olika marktyper, framför allt skogsmark och jordbruksmark, bör kunna minskas

Datum
2020-

Beteckning
101-9221-2020

genom att den berörda arealen begränsas eller genom att exploateringen styrs till annan mark där klimatpåverkan av exploateringen blir mindre samtidigt som hänsyn till andra miljömål tas. Hur effekten på växthusgasbalansen av exploatering av mark ska beräknas och hur utsläppen kan begränsas bör utredas vidare. Uppdraget bör ges till Naturvårdsverket i samråd med Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna.”

Länsstyrelsen bedömer att förslaget är viktigt och vill poängtera att hänsyn krävs även till målen i Livsmedelsstrategin.

7.1 Styrning och styrmedel för ökad kolsänka och minskade utsläpp inom LULUCF-sektorn

Länsstyrelsen vill påpeka en felaktighet på sidan 271. Den bedömning som Länsstyrelsen gör av vilken mark som berättigar till stöd för skogsbeten görs enligt Jordbruksverkets föreskrifter. Eftersom syftet med stödet är att bevara natur- och kulturmiljövärden i gamla skogsbeten kan inte igenplanterade marker eller skogsmark som ställs om till betesmark få stödet för skogsbete, enligt gällande föreskrifter.

8.2.7 Träprodukter bidrar med betydande kolinlagring

I stycke 8.2.7 beskrivs att träprodukter bidrar med kolinlagring. Vi vill poängtera att det är om trä används till varaktiga produkter som exempelvis byggnader som dess funktion som kolsänka får störst betydelse. På så sätt kan vi också minska användningen av betong som byggnadsmaterial och därmed minska koldioxidutsläppen från betongproduktionen.

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Johan von Sydow med Lisa Rehnström som föredragande. I den slutliga handläggningen har samhällsbyggnadsdirektör Åsa Ryding, landsbyggsdirektör Ulrika Lundberg, förvaltningsdirektör Mathias Wahlsten och miljödirektör Göran Åström, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.